

De uitvinding van de soap

Het succes van de middeleeuwse ridderroman in afleveringen

Vragenblad (deel 1)

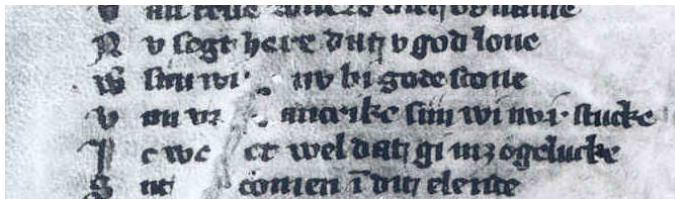
Tijdens de inleiding hebben jullie kennism gemaakt met Margriete, de dochter van de hertog van Limburg en hebben jullie gehoord hoe ze tijdens een jachtpartij in het bos is verdwaald en enkele bange avonturen heeft beleefd. We volgen het verhaal nu verder en doen dit aan de hand van een handschrijf fragment dat we van de tekst hebben bewaard. Het gaat om een perkamenten blad dat in de Universiteitsbibliotheek van Leiden wordt bewaard en dat jullie apart krijgen uitgereikt. De foto toont de verso-zijde (de achterkant) van het blad in kwestie.

De recto-zijde (de voorkant) van het blad verhaalt hoe Margriete en de koopman na het duivelse avontuur aankomen bij de zee. De koopman gaat op verkenning uit terwijl Margriete klagend achterblijft op het strand. Er komt een schip aanzeilen dat zo dicht de kust nadert dat de zeelui het huilende meisje opmerken. Op de verso-zijde (die jullie hebben) staat te lezen dat de zeelui een bootje uitzetten om bij haar te kunnen komen. De schipper groet Margriete, maar zij verstaat hem niet. Hoe ze dat probleem oplossen hebben jullie in vs. 14-19 kunnen lezen. De schipper is verbaasd om op deze plaats een vrouw alleen aan te treffen, maar Margriete zegt dat dit niet het geval is.

Vraag 1: Wat vertelt ze tegen de zeeman (meerdere antwoorden zijn mogelijk)? Dit kun je lezen vanaf vs. 24 in kolom a.

- a Haar broer is bij haar, maar is hulp gaan zoeken
- b Ze wordt begeleid door een koopman die ze bij toeval ontmoette
- c Haar vader vergezelt haar maar is nu even bij een huis iets verderop
- d Ze behoorde tot een jachtgezelschap maar ze is verdwaald

Vervolgens vraagt Margriete waar ze zich ergens bevinden (kolom a, vanaf vs. 33). Het perkament vertoont hier een scheur. De beschadiging moet ontstaan zijn vóór het perkament werd beschreven: de scheur werd hersteld en de kopiist heeft zijn tekst er netjes omheen geschreven:

Nv segt here dat v god lone
Waer siin wi nv bi gode scone
Van vranckrike siin wi nv .i. stucke
Ic weet wel dat gi in ongelucke
Siit comen in dit elende

N.B. Romeinse cijfers hebben in middeleeuwse handschriften een punt ervoor en een punt erna.

Vraag 2: Wie is er aan het woord in de regel: 'van vranckrike siin wi nv .i. stucke'?

Vraag 3: Waarom wordt hier precies over Frankrijk gesproken?

Probeer nu zoveel mogelijk te ontcijferen van vs. 38-42 (de laatste vijf verzen van kolom a).

Vraag 4: In de buurt van welke stad is Margriete aanbeland?

Vraag 5: Welk advies geeft de zeeman aan Margriete?

Vraag 6: Tot dusver hebben we de lotgevallen van Margriete gevolgd. Op welke manieren reageert zij op de avonturen die haar overvallen? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- a Ze jammert en klaagt
- b Ze slaat de aanval van een beer af
- c Ze liegt
- d Ze kruipt in een boom
- e Ze bidt tot God

Vraag 7: Wat gebeurt er op het einde van deze passage met de koopman? Dit kun je lezen in het vers in kolom b dat begint met een lombarde (= grote hoofdletter).

In de zomer van 1998 werd aan de Katholieke Universiteit Brussel het Limborch-project opgestart. Een verslag daarvan verscheen in de Nieuwsbrief van de K.U. Brussel van oktober 2000. Lees deze tekst en beantwoord de volgende vragen.

Vraag 8: Wat was het doel van dit project? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- a een nieuwe uitgave maken van de volledige tekst
- b een uitgave maken van alle fragmentjes en excerpten
- c het schrijven van een doctoraat
- d een gedeelte van het verhaal beschikbaar stellen in vertaling
- e het verhaal presenteren via een inleiding en illustraties

Vraag 9: In welke dialecten werden de volledig overgeleverde handschriften van de *Roman van Limborch* geschreven?

Vraag 10: Op grond waarvan beweert de auteur dat de *Roman van Limborch* in de middeleeuwen een bestseller was? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- a 'motieven-kunst' was toen in de mode
- b de tekst is spannend, romantisch en toch realistisch
- c er zijn relatief veel handschriften en fragmenten bewaard gebleven
- d Jacob Van Maerlant verwijst naar de roman in zijn *Historie van Troyen*

Vraag 11: Welk bedrijf sponsorde dit project?